

19. yüzyılda, yeni ulusçuluk nedeniyle Müslümanların uğradığı kayıpların öyküsü, 1821 Yunan ayaklanmasıyla başlar. Yunan ayaklanmasının başlangıçtaki nedenleri, gerçekte, ulusçuluğa dayanıyor ve hatta öncesinde, birçok Rum/Yunanlı kendilerini bir "halk" olarak görüyordu. İlk çağ Helenlerinin tarihi ve görkemli geçmişi, benzersiz bir öğretici olarak, Rum/Yunanlılara, ayrı bir kimlik sahibi bulduklarını öğretmişti. Ne var ki, ayaklanmanın ardındaki itici güç, ilke olarak, dinselidi. Ayaklanmacılar, tüm Ortodoks Rumların, girişikleri başkal-

tarılmamış bölgelerin kurtarılması ve başkenti İstanbul olmak üzere daha büyük bir Yunanistan'ın kurulması, yani Bizans imparatorluğunun yeniden doğuşu idi. Bu yeni imparatorluk için göz dikilen bölgelerin çoğunda, özellikle de Trakya'da ve Batı Anadolu'da, halkın çoğunluğu, Müslümanlardı. Ulusçuluğun [Yunanlılara] çağrısı, bu Müslümanların oralardan atılmasını buyuruyordu. Görüleceği üzere, bir ulus yaratmak uğruna Türkleri ve diğer Müslümanları sürmek, ileride Bulgarlar, Ruslar ve Ermeniler tarafından da izlenen bir ilke olmuştur. Yeni ulusçu-

Hiristiyanların eskiden yaşadıkları yerlerde kalmalarına katıldılar. Onlar Hiristiyanlara çok kez iyi davrandılar, ama onların varlıklarını sürdürmelerine ve dillerini, geleneklerini, dinlerini korumalarına izin verdiler. Böyle yapmaları da [insanlık ve adalet açısından] doğru olmuştur; ne var ki, eğer 15. yüzyıl Türkleri böyle hoşgörülü olmasa idiler, 19. yüzyıl Türkleri kendi yerlerinde yurtlarında yaşamayı sürdürüyor olabilirdi. Eser: Justin McCharty: Ölümler ve Sürgün - Çeviren: Bilge Umar

lukların yürüyüş yolu üzerinde duruyor olmak, Balkanlar'daki, Anadolu'daki ve Kafkasya'daki Müslüman toplumlarının kadersizliği idi. Onların bu kadersizliği, dayandıkları devletin yani Osmanlı imparatorluğunun onları savunacak yeterli güce sahip bulunmaması yüzünden daha da ağırlaşıyordu. Başlarına gelenler, kaderin bir kalleşliği idi, çünkü Türkler kendilerinin güçlü günlerinde Yunan ulusçuluğu türünden ulusçuluk gütmüş olsa idiler, baştan sona Müslüman egemenliğindeki ülkelerden sürülenler, Hiristiyanlar olacaktı. Oysa Osmanlılar böyle yapmayıp

EYLÜL

HÜMEYRA TURAN
humeyrat@hotmail.com

YUNANLILARIN TÜRK KATLIAMI (4)

çinde olmasa idi ayaklanmanın kayda değer başarı kazanabileceği pek kuşkuludur. Yine de, ayaklanmada dökülen kan ve sonuçta elde edilen başarı, bir Yunan ulusçuluğunun doğumunu sağlayabildi. Bu ulusçuluğun yönlendirici ilkeleri, henüz kur-

dirmaya katılacakları ve olasılıkla da, kuracakları yeni devlette yer alacakları duygusu içindeydiler. Piskoposlar ve papazlar, ayaklanmanın ön safalarında kendilerini göstermişlerdi ve eğer sıradan halk, Tanrı adına bir eylem yaptıkları inancı